

Za nami je še en teden

Za nami je še en teden otroka. Eden od mnogih, ki jih pod različnimi gesli prirejamo vsako leto. Ob tej priložnosti pripravimo otrokom nekaj veselih uric in nekaj razvedrila, pa tudi kakšno sejo skličemo, posvet, konferenco ali nekaj podobnega, kjer odrasli modrujemo, kako bi in kaj bi, če bi.

Ob vseh teh dogajanjih, ki jih pristojni vestno beležijo v seznam izpoljenih nalog in potem uporabijo kot gradivo za izdelavo vrste poročil pa ostajajo neusmiljeno odprta temeljna in žgoča vprašanja našega vsakdanjika. Vprašanja, ki ne zadevajo samo otrok ampak nas vse.

Vrtci ostajajo še vedno – tako kot so bili vedno – ustanove s priprtimi vrati. Razlika je le v tem, da so nekoč pripirale vrata posebne komisije, ki so deloma po strogem socialnem ključu, deloma na podlagi zvez in intervencij spuščale malčke v njihov drugi dom. Danes vse bolj prevzema vlogo »vrtarja« finančna sposobnost

mladih družin, saj si marsikatera poišče cenejšo varianto od tiste, ki je obremenjena s kopico družbenih dajatev in zato tudi draga. Ali je naša družba sploh kdaj pomislila na možnost, ki v razvitem svetu ni nobena posebnost, da zmanjša število zaposlenih in poveča učinkovitost dela tako; da lahko en sam družinski član – ponavadi je to oče – zasluži toliko, da lahko preživlja vso družino. Vrtec postane v tem primeru le dobrodošel dodatek, neke vrste mesto družabnega srečanja otrok za nekaj ur na dan.

Osnovna šola – kaj smo naredili? Šolske potrebščine za šoloobveznega otroka stanejo približno pet milijonov dinarjev ali – da se bolj razumemo – pol stare milijarde. Ob tem podatku ne kaže razglabljati, kaj to pomeni za družine z nizkimi osebnimi dohodki. Na nekaterih šolah si sicer pomagajo z neke vrste zamenjavo starih knjig, vendar takšna samopomoč ni vgrajena v šolski sistem, ki temelji na brezplačnem šola-

nju. Brezplačnem samo na papirju. Mimogrede smo pri nas prezrli načelo, da bi moralo biti brezplačno pač vse tisto, kar je obvezno. Ne samo stroški šole ampak tudi stroški obveznih učil. V urejenih državah so se že dokopali do tega načela. Pri nas pa ne samo, da učila niso brezplačna. Učni program se ne ukvarja z vprašanjem ali so učila sploh na voljo ali ne. Otrok jih mora imeti. Otroci in starši begajo od trgovine do trgovine pogosto celo zaman. Ali res ni možna nobena sistemska rešitev, ki bi omogočila otroku, da dobi vsaj tisto, kar je obvezno?

Lahko bi razglabljali še naprej, denimo o eksperimentu usmerjenega izobraževanja, vendar to že presega sfero otrok. Pa tudi srednješolci bi nam zamerili, če bi jih obravnavali skupaj z njihovimi mlajšimi vrstniki.

Posebno poglavje predstavljajo trpinčeni in zapostavljeni otroci. Ni nam uspelo prestopiti meje zaprtega družinskega kroga, kjer se velikokrat dogajajo vsaj čudne, če ne že včasih kar grozljive reči. Alkoholizem obah staršev, prepri med zakoncema, pretirana strogotost in s tem v zvezi pretirane kazni in še bi lahko naštevali.

Kako je s socialno diferenciacijo pri otrocih? Ali smo res storili vse, da imajo otroci bogatih in revnih staršev enake možnosti za vstop v življenje? Ob tem ne pozabimo podatka, da prodajo ljubljanske pekarnice največ kruha takrat, ko je v delovnih organizacijah plačilen dan. To ne zadeva samo odraslih, tudi otroci so v tem krogu.

To so teme za teden otroka, ki pa kot tak ne more trajati samo en teden. Ta teden naj bi si zadali naloge in čez leto dni naj bi ob tem tednu ugotovili, kaj smo napravili. Pa to ne samo pedagogi in otrokovarstveniki in prijatelji mladine. To so vprašanja, ki zadevajo vse: pedagoške ustanove, proizvodnjo, trgovino in obrt – skratka vso družbo. Samo tako jih bomo rešili otrokom in družbi v prid.

R. S.

NIKO ISAJEVIČ

Ob številnih KAJ?... ki se vsako leto ob tednu otroka ponavljajo v skrbi zanj, za družino, za vzgojo in zdravje in ko se problemi ne manjšajo, temveč večajo, je bilo tudi letos nekaj prireditelj za naše najmlajše – od lutkovnih igrvic, zabavnih popoldnevov (v veliko zadovoljstvo otrok so ga še posebno uspešno organizirali na Poljanah), pa zanimive razstave KAMENINE ŽIVE na osnovni šoli dr. Jože Potrč, da o bogatih programih v VVO ne govorimo posebej.

Pionirji so se srečali s predsednikom skupščine občine Ljubljana Center Borutom Plavšakom na osnovni šoli Tone Tomšič in pogovor je stekel predvsem o delu pionirjev; prav tako pa je delegacijo ljubljanskih pionirjev sprejela predsednica mestne skupščine Nuša Kerševan.

Mali solarji so obiskali oddelka Sekretariata za notranje zadeve za usposabljanje vodnikov in urjenje službenih psov v Podutiku, enote VVO Ljubljana Center pa že obiskujejo v okviru

svojega preventivnega programa člani glasilskega društva Ljubljana mesto.

Odbor za teden otroka, ki deluje pri Občinski konferenci SZDL, pa je letos v dogovoru s predsedniki KK SZDL zastavil okroglo mizo, ki naj bi potekale v vseh KS in na katerih naj bi se poleg mladih in otrok samih našli vsi, ki jih zadeva skrb za otroka. Ponekod so ti razgovori že bili in sprejetih je bilo tudi nekaj konkretnih dogovorov, kako v KS razrešiti manjše probleme. To naj bo vzpodbuda vsem drugim KS, ki še niso organizirale takšnih pogovorov, da to store čimprej.

Občinski odbor za teden otroka bo ob koncu meseca snil vse pripombe in predloge iz KS in se tudi sam aktivno vključil v razreševanje tistih problemov, ki bodo odvisni od dogovorov v občini, za druge pa bo ubral ustrezne poti v mestu in po delegatski poti tudi do republike, če bo potrebno.

Šolska stranišča so umazana, črevesnih boleznih je vse več

Mi se radi sklicujemo na evropska merila in sploh so vse naše težnje usmerjene proti Evropi. V resnici pa trdno stojimo na Balkanu. Verjeli ali ne, ampak po številu črevesnih boleznih med našimi otroci sodimo med nerazvite družbe. To pa pomeni, da smo umazani, kajti te bolezni so posledica umazanih rok. In začne se kar v šolah.

Po besedah dr. Katje Stržišar, šolske zdravnice v naši občini, so higijenske razmere po šolah naravnost brezupne. »Kaj nam pomaga, če učimo otroke pri zdravstveni vzgoji, kako si morajo po vsaki potrebi in pred vsako jedjo umiti roke, ko pa šolska stranišča večinoma ne premorejo ne toaletnega papirja, ne mila, ne brisač,« je povedala na posvetovanju šolske medicine ob njenem osemdesetletnem jubileju v Kranjski gori.

Ali ste opazili, kako se našim otrokom pogosto mudi na stranišču, ko pridejo iz šole? Da jih pogosto boli trebuh, da imajo drisko in bruhanje? Vse to so posledice črevesnih motenj zaradi bolezenskih klic, ki jih dobijo v šoli. V nekaterih šolah so stranišča tako zanemarjena, da se smrad širi po celem hodniku, celo v ravnateljstvo, a se celo ti le redko zganejo. Dogaja se, da otrokom celo lasje smrdijo po urinu. Tudi otrokom ni vseeno, kakšna so stranišča pa se rajši olajšajo za vogalom ali pritečejo domov. Velikokrat tiščijo noge skupaj in sploh

zadržujejo blato, da jim ne bi bilo treba v šolsko stranišče.

»Tako so otroci pogosto zaprti in imajo druge težave s prebavo,« je pojasnila zdravnica.

Zdravnica je okrcala vse šole po vrsti v naši občini, razen srednje glasbene, kjer greste lahko mirno na potrebo.

»V srednji pedagoški šoli so namestili sušilnike za roke, nimajo pa mila,« je dodala in se spraševala, kako učitelji lahko mirno gledajo, da so stranišča umazana, saj to je osnovno pravilo higijenskega življenja. Nadalje se sprašuje, ali gre kdaj kdo od učiteljev pogledat, kakšna so stranišča ali vse skupaj ignorirajo.

Kako naj potem od otrok zahtevamo, da bodo pazili na čistočo, če jim tega ne omogočamo v šoli. Nekateri bodo morda porekli, saj nič ne pomaga. Pa ni res. Zdravnica je dala za primer zdravilišče v Savudriji, kamor pride čez 300 otrok na letovanje in vendar so stranišča vedno čista, ker je tam vedno papir, je milo in so brisače. Ali smo res postali tako revna družba, da si, denimo, ena najbogatejših

občin v Jugoslaviji ne more privoščiti toliko, da bi šolam posebej nakazovala denar za toaletni papir, milo in brisače? Kje je tu komite za šolstvo, zavod za šolstvo, kje so inšpekcije?

Higiena pa je samo eden od problemov, ki jim sodobna šolska medicina ni kos. Drugo so same razmere po šolah. Gre za prenatrpanost razredov, za slabo prezačevanje, za umazane stene, ker ni denarja, da bi jih večkrat prebelili, gre nadalje za preobremenjene otroke od težkih torbic do nesmiselnih predmetov, ki so daleč od praktičnega življenja. Svoje k temu prispeva še naš nemogoči delovni čas, kakršnega nimajo nikjer v svetu. Otroci, zlasti pa srednješolci so pretrujeni, neprepani, kajti mnogi vstajajo že ob petih zjutraj in celo ob štirih, da potem pridejo pravočasno k pouku, ki se začenja že ob sedmih zjutraj. Za nameček so dijaki potem še večinoma brez organiziranih malic in brez kosil, kar ima spet svoj negativen odraz na zdravju.

Po vsem tem se človek lahko samo vpraša, ali imamo sploh radi naše otroke ali mislimo samo nase? Odgovor je znan. In kaj naj rečemo o tednu otroka? Imamo ga samo na ustnicah.

ALBINA ADAMIČ

Komemoracija ob spomeniku 24 talcev v Ulici stare pravde

KRAJEVNI PRAZNIK KS POLJANE

Spomin, ki ne zbledi

Krajevna skupnost Poljane praznuje 13. oktobra svoj krajevni praznik. Ta dan so izbrali krajanji za svoj praznik v spomin na dogodek med narodnoosvobodilno borbo, ko so okupatorji ustrelili 24 talcev v Ulici stare pravde, pred hišo, kjer je osvobodilna fronta likvidirala okupatorjevega sodelavca bivšega bana tako imenovane dravske banovine Marka Natlačena.

Ob prazniku krajevske skupnosti je bila že na predvečer 12. oktobra v avli osnovne šole kulturna prireditev, ki so jo pripravili učenci osnovne šole Tone Tomšič in dijaki srednje šole za družboslovje in splošno kulturo Vide Janežič in srednje upravno administrativne šole.

V družbenem centru Poljane je bila na sam dan praznika 13. oktobra popoldne slavnostna seja skupščine delegatov krajevske skupnosti, na kateri so med drugim podelili priznanja zaslužnim krajanom.

Osrednja slovesnost pa je bila ob 15. uri pred spomenikom 24 talcev, na kateri je govoril sekretar RK SZDL Slovenije Dušan Semolič.

Ne usoda oblasti, pač pa usoda ljudi

V središču našega dela ne postavljamo le vprašanja o usodi oblasti, pač pa vprašanja o usodi ljudi, njihovih stiskah in hotenjih, je med drugim dejal sekretar predsedstva republiške konference SZDL Dušan Semolič, ko je 13. oktobra govoril na slovesnosti pred spomenikom 24 talcem v krajevni skupnosti Poljane. Slaba in nesposobna oblast je lahko velika tragedija, nesreča, ki nas je kar prepogosto doletela.

Dušan Semolič je svoj govor, posvečen spominu na tragične dogodke iz let 1942 povezal z današnjim časom. Posebej je opozoril na volitve, ki bodo prihodnje leto in menil, da bi morala biti v središču volilnih postopkov konkurenca med različno mislečimi kandidati, organizacijami in programi.

Socialistična zveza bo nastopila enakopravno z drugimi družbeno političnimi organizacijami, političnimi zvezami in gibanji z ambicijo, da se bodo njeni kandidati uspešno potegovali za podporo volilcev. Naša osnovna kriterija, ki naj bi ju kandidati izpolnjevali, bosta sposobnost in zaupanje ne pa pripadnost tej ali oni organizaciji, starost ali mladost. Ze sedaj vemo, da se bo socialistična zveza še naprej uk-

varjala tudi z vsemi tistimi problemi, ki ne bodo zapisani v programih nobenih zvez in organizacij, tudi ne v našem, kot člani socialistične zveze pa jih bomo zoznali in začutili, da jih moramo reševati – ne v dobro organizacijo, pač pa v dobro soseda, prijatelja ali pa neznanca.

Vse več je ljudi, ki želijo postati člani Socialistične zveze in se tako z njo še bolj poistovetiti. Prav zato bo v jesenskih mesecih stekla širša organizirana akcija včlanjevanja v Socialistično zvezo Slovenije.

Socialistično zvezo želimo razvijati kot moderno samostojno politično organizacijo individualnega članstva. Ne odpovedujemo se sodelovanju z drugimi političnimi organizacijami. To sodelovanje pa mora biti odraz prostovoljnosti, ki izhaja iz medsebojnih skupnih koristi ne pa iz zakonske prisile.

Postati želimo in bomo postali organizacija članov, ki bo na podlagi dosedanjih življenjskih izkušenj in znanj kritično gledala v preteklost, sedanost in prihodnost. Organizacija se bo odpovedala prehitrega, emotivnega tako imenovanega revolucionarnega ravnanja pa najsi pride z leve ali z desne strani, ravnanje, ki si domišlja, da se zgodovina začneja z današnjim dnevom.

Cvetlični bienale, ki so ga v četrtek, 12. oktobra popoldne odprli v prostorih Moderne galerije in je trajal do ponedeljka, 16. oktobra, je bil svojevrsen kulturni dogodek, ki je privabil rekordno število obiskovalcev. Uvodno besedo je imela predsednica skupščine mesta Ljubljane Nuša Kerševan, ki je prireditev tudi slovesno odprla.